

ŽIVÁ VODA

Jak s dětmi prožít čtvero ročních období v souladu s přírodou

Příběh střechy jedné obyčejné garáže
a inspirace pro aktivity s dětmi
(nejen) předškolního věku

Nadační fond
Zelený poklad

Jak to všechno začalo

Tam, kde jiní přešlapují na místě, my se vrháme do práce. Nejinak tomu bylo při zakládání ŽIVÝCH školek, kterým předcházela rozjezd rodinného centra Na Schodech. Příroda je nekonečnou inspirací pro náš každý krok. A tak jsme se jí rozhodli odvděčit a její štědrost oplatit.

Díky Nadačnímu fondu Zelený poklad jsme mohli převléci kabátek obyčejné střechy garáže. S upřímným cílem vytvořit zdravější a příjemnější životní prostředí jsme vybudovali zelenou střechu. Současně jsme se zážitkovým způsobem pustili do environmentálního vzdělávání. A začali jsme u těch nejmenších.

Stěnu garáže zdobí zvířátka všeho druhu.

Projektové dny

1

Společně plánování

Seznámení dětí s projektem ŽIVÁ voda.

2

Den Země

Chráníme naši planetu.

3

Dřevo v přírodě

Tvoření s dary přírody.
Řemeslný workshop.

4

Hlína

Hlína s vodou - co víc si mohou děti přát.

5

Bylinková zahrádka

Pouštíme se do vlastního pěstování.

6

Dešťovka je kamarád

Špatné počasí nemusí být překážkou. Naopak!

7

Hmatový chodník

Když přírodniny dokážou léčit naše nožky.

8

Den stromů

Zastav se a pozoruj.
Po celý rok.

9

Třídíme odpad

Jak hravě naložit s odpadky.

10

Kompostování

Není slupka jako slupka.

Zapojte děti do plánování a máte z poloviny vyhráno. Může se zdát jednodušší dětem aktivity naservírovat jako na zlatém podnose. Ale opak je pravdou.

Společně plánování

Hlavní slovo v plánování měly děti.

Samozřejmě jsme z rukávu vytahovali jednu návodnou otázku za druhou.

- Co všechno můžeme na zahradě dělat?
- K čemu může zahrada sloužit?
- V čem nám může zahrada pomoci?
- Jak se o ni musíme starat?

S dětmi jsme vytvořili plán prací, které nás v průběhu roku čekají. Do plánu si děti zahrnuly:

- vytvoření vlastních záhonků
- pěstování
- kompostování
- zahradnické práce
- údržbu zahrady, hrabání listí
- sledování, kolik vody nám daruje déšť
- krmení ptáčků

Tip: Tento projektový den si naplánujte na září, roztáhněte piknikové deky, rozložte knížky o přírodě, a plán malujte, pište, fotte.

Náš oblíbený jarní svátek v kalendáři najdeme **22. dubna**. Slaví se celosvětově již od roku 1970 Den Země.

V tento den si s dětmi společně připomínáme, proč je tak důležité, aby byla Země čistá a zdravá. Nejen pro nás, ale i pro všechny okolo.

Třeba pro babičky a dědečky ze seniorského centra, se kterými jsme vyrobili amulety jako dárek pro naši planetu.

Tip: Nečekejte na metodiky a návody. Buďte dětem vzorem.

Den Země

Naše ŽIVÉ školky několikrát rozzáří svou přítomností oči těm, kteří jsou na naší zemi o poznání dále.

Návštěva seniorského centra Senecura

Dřevo v přírodě

Rozmanité materiály ve spojení s pestrou paletou nástrojů jsou pro děti obrovským lákadlem. Obzvláště, když projektovým dnem provádí odborník z praxe.

Cílem daného projektového dne bylo seznámit děti, jak se se dřevem pracuje, co z něj lze vytvořit, jaké nástroje se na opracování dřeva používají, jak a čím se liší jednotlivé druhy dřev a prakticky si dané činnosti vyzkoušet.

Na řemeslný workshop jsme si pozvali lektora a zároveň uměleckého řezbáře Michala Hnáta, který má s edukací dětí v předškolních zařízeních bohaté zkušenosti.

Jaké otázky jsme si s dětmi zodpověděli:

- Proč je důležité, aby byly stromy v přírodě?
- Jaké existují druhy stromů a jejich dřev?
- Jak poznáme, jak jsou stromy staré?

A na závěr se děti pustily do výroby dřevěných výrobků za pomoci rozmanitých nástrojů.

Hlína

Hlavním cílem tohoto tématu je dětem přiblížit vlastnosti různých materiálů.

Porovnání různých druhů hlíny (substrát z obchodu, hlína ze zahrádky, hlína z lesa, hlína z rybníku aj.)

Porovnávat lze i různé druhy písků (z pláže, z pískoviště, kinetický).

Sypké materiály v kombinaci s vodou vybízejí k různým pokusům. Co se stane, když je vody hodně nebo naopak málo? Jak funguje bahniště a co se stane, když vyschne?

Seznámení s hlínou je prvním krůčkem k následnému sázení semínek i sazenic. Nabízí se další otázka na děti - proč semínko potřebuje hlínu s vodou?

Díky sběru dešťovky máme vždy dostatek vody pro naše aktivity. Nejen pěstitelské.

Můžete mít ty nejpromyšlenější stavebnice a nejbarevnější hračky, ale dejte dětem hlínu s vodou a budou zaručeně nejšťastnější.

Bahniště v Božkově

Bylinková zahrádka

Pro pěstování s dětmi je ideální zvolit mobilní záhony ve výšce vhodné pro nejmenší zahradníky. Prázdné záhony jsou lehké pro přenos na různá místa i s ohledem na roční období.

Pěstitelskou kariéru jsme zahájili sázením předpěstovaných bylinek.

Využili jsme humusu z vlastního kompostu, nakombinovali jej s kupovaným substrátem a na závěr zalili nachytanou dešťovou vodou.

Je krásné pozorovat zájem dětí, které o každé jednotlivé části (hlíně, humusu, dešťovce) už znají tolik informací.

Tip: Čichový panel

Velmi jednoduchou a nenákladnou aktivitou, která děti baví, je tzv. čichový panel. Tématicky jsme zařadili bylinky, avšak můžete použít i jiné náplně, ať už koření, ovoce nebo (a to bude mít úspěch) kousek čokolády.

Děti podle obrázku poznávají bylinky, poté přiřazují snotek živé rostlinky a následně podle čichu vše spárují i se sušenými bylinkami.

Dešť'ovka je kamarád

*Díky Zelenému pokladu
jsme pro zahrady našich
školok mohli pořídit nádobu
na dešťovou vodu.
A tak máme po ruce zdroj
nejen pro naše pěstování,
ale i hrátky.*

**Spolek Ametyst
realizátor projektového dne**

Děti jednoduchým způsobem seznamuje s tématem vody. Zkoumají školní zahradu, rostliny a živočichy, které v ní najdou.

A bez čeho by se rostliny a živočichové neobešli? No přece bez vody.

Děti si ověří přítomnost vody v půdě, rostlinách i v nás samotných. Pomocí pohybové hry se seznámí s oběhem vody v přírodě.

V rámci programu děti umístí do zahrady jednoduchý srážkoměr pro pozorování a měření dešťové vody a také vyrobí pítko a koupátko pro ptáčky a jiné živočichy. Projektový den od Spolku Ametyst můžeme jen doporučit.

Hmatový chodník

Přípravě hmatových, nebo chcete-li senzomotorických chodníků předcházela dlouhá diskuse. Pokud hledáte univerzální řešení, které bude využitelné celoročně, doporučujeme pevné, stohovatelné bedýnky. Jsou snadno přenositelné, nezaberou moc místa a jsou odolné vůči povětrnostním podmínkám.

Tip: Sběrem materiálu zaúkolujte i rodiče a děti. Uvidíte, jaké poklady se vám nakonec sejdou.

Den stromů

Tento svátek připadá na 20. října a oslavuje stromy prostřednictvím jejich společného sázení.

Jaká témata s dětmi probrat?

- Proč jsou stromy důležité a potřebujeme je?
- Jak se o stromy starat?
- Jak se ke stromům chovat, abychom jim neublížovali?

Časosběr stromu

Během celého roku jsme společně s dětmi dělali časosběr stromů na našich zahradách.

Tip: Vyhlédněte si poblíž školky hezký strom a vytvořte si tradici v jeho focení.

Nejen, že se jedná o hezký společný zážitek, ale zároveň vám vznikne materiál, který můžete používat k dalším aktivitám.

Naklíčené kaštiny

Najděte s dětmi na vycházce naklíčené kaštiny nebo žaludy, zasadte si je do truhlíčku a celý rok pozorujte.

Podobně můžete postupovat třeba s avokádem.

Třídíme odpad

Spolek Ametyst
realizátor projektového dne

Program Hravě na odpady je po celou dobu interaktivní.

Programem děti provází ptáček Pípáček a veverka Zrzečka. Vypráví jim svůj zážitek s odpady. Společně se - nejen pomocí básničky - seznamují s tříděním odpadů.

Děti svými smysly zkouší a poznávají, co do přírody patří a co ne. Ametyst se zaměřuje na zážitkové učení a osvojení si základních principů chování člověka vůči životnímu prostředí.

Projektový den od Spolku Ametyst můžeme opět jen doporučit.

*Třídění odpadu je
přirozenou součástí
všech našich školek.*

Kompostování

Kompostování děti láká. Aby taky ne. Jde o takové malé kouzlení. Na co se v tomto tématu zaměřit?

- Jak mohou kompostéry vypadat?
- Jaké jsou jednotlivé vrstvy kompostéru a jak vznikají?
- Co se kompostovat může?
- Co naopak do kompostu nepatří?

Tip: Průhledné sklenice naplňte jednotlivými vrstvami z kompostu a zkuste s dětmi skládat na sebe.

Zelená střecha

Příroda je pro nás nekonečnou inspirací. Rozhodli jsme se jí na oplátku pomoci. Díky podpoře Nadačního fondu Zelený poklad se nevyužitá plocha garáže proměnila v zelené plíce, čističku vzduchu i ochlazovadlo v jednom.

**Nadační fond
Zelený poklad**

*Slavnostní odhalení a křest dešťovkou proběhlo 24. 5. 2024.
U nás nejde ani kapka nazmar!*

Poděkování a realizace

Jsme Spolek ŽIVO.

Organizace, která provozuje rodinné centrum Na Schodech a trojici ŽIVÝCH školek v Černicích, Božkově a na Borech.

Jediná cesta, kterou jdeme, je ta udržitelná. I proto jsme se rozhodli věnovat svou energii, čas, osobní kapacity i finance získané vedlejší činností spolku k vybudování zelené střechy a realizaci celého projektu ŽIVÁ voda.

Sami bychom to nezvládli.

Cítíme obrovskou vděčnost k Nadačnímu fondu Zelený poklad, který finančně podpořil celý projekt a umožnil nám jeho plnohodnotnou realizaci.

**Nadační fond
Zelený poklad**

NA REALIZACI PROJEKTU ŽIVÁ VODA SE PODÍLELI:

PE-STAV Plzeň, s.r.o.

Tesařské práce na střeše garáže.

BIVAK - TOP PLUS s.r.o.

Příprava střechy pro pokládku zeleně a samotná pokládka rozchodníků.

Ing. Lucie Tlustá

Studie zahrady

Václav Čubr

Konzultace zelené střechy

Ing. Ivan Rys

Statický posudek střechy

Vít Štaif

Fotodokumentace střechy